

FLANDERS

**making
creativity
happen**

Kennispartner

The autonomous
management school of the
University of Antwerp

Onderzoeksrapport

Monitoringinstrument voor de Creatieve Industrieën in Vlaanderen

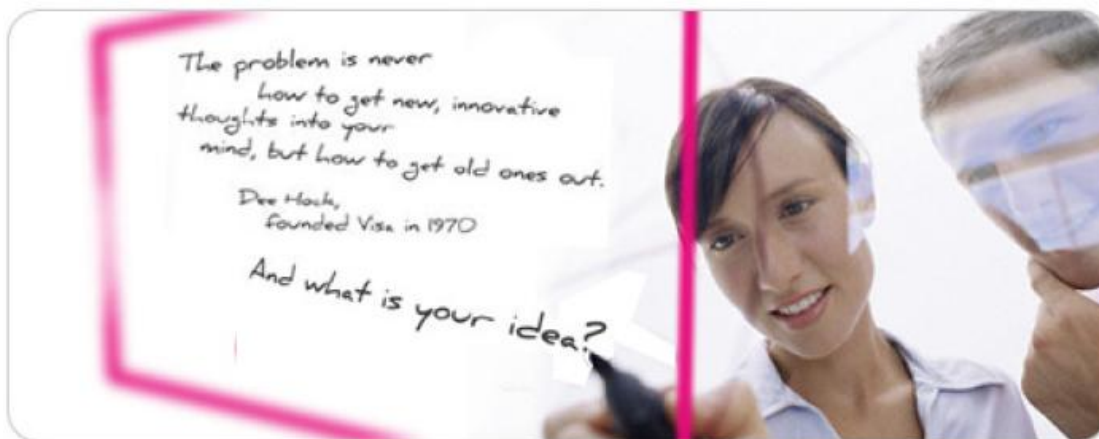

Alain Guiette
Sofie Jacobs
Annick Schramme
Koen Vandenbempt

September 2011

FLANDERS DISTRICT OF CREATIVITY

Flanders District of Creativity is de **Vlaamse organisatie voor ondernemingscreativiteit**, opgericht in 2004 door de Vlaamse regering. Flanders DC heeft als missie om **ondernemend Vlaanderen creatiever te maken en creatief Vlaanderen ondernemender**.

Flanders DC bouwt aan **kennis, sensibiliseert** en ontwerpt **handige hulpmiddelen** voor wie creatief en ondernemend aan de slag wil. Daarom heeft Flanders DC een **kenniscentrum** opgericht aan de Vlerick Leuven Gent Management School en de Antwerp Management School. Onderzoeksthema's zijn: innovatie, ondernemerschap, internationalisering en de creatieve industrie.

Flanders DC richt zich op **ondernemers, leerkrachten, leerlingen, beleidsmakers** en **het grote publiek**. Zo kan je een gratis online opleiding creatief denken volgen, je creativiteit testen, een brainstormkit bestellen, een ondernemer uitnodigen in je klas of op je event, deelnemen aan De Bedenkers-Klaseditie en in een online game ontdekken hoe je als manager scoort op innovatie.

Ondernemingscreativiteit is voor Flanders DC geen doel op zich, maar een middel om van **Vlaanderen een internationale topregio te maken met verhoogde concurrentiekracht**. Dat is nodig om Vlaanderen economisch gezond te houden en nieuwe jobs te creëren. Flanders DC wil daaraan meewerken door meer **ondernemingscreativiteit** enerzijds en een sterkere **creatieve industrie** anderzijds. Dankzij ondernemingscreativiteit vinden bedrijven nieuwe, innovatieve en creatievere antwoorden op hun huidige en toekomstige uitdagingen. Ze kunnen anticiperen op evoluties. Dat geeft hen een concurrentieel voordeel. Met ondernemingscreativiteit bedoelen we de niet-technologische aspecten van innovatie.

Flanders DC gelooft daarbij dat creativiteit en innovatie geboren worden in het maken van nieuwe combinaties. Flanders DC wil daarom ook een **netwerkplatform** zijn waarop verschillende initiatieven, bedrijven en regio's elkaar makkelijk kunnen vinden. Op die manier wil Flanders DC snelle en nieuwe combinaties tussen spelers uit verschillende domeinen faciliteren.

Meer info: www.flandersdc.be . tel.016 24 29 24 . e-mail info@flandersdc.be

INHOUDSTAFEL

INLEIDING -----	2
IMPACTMONITORING CREATIEVE INDUSTRIEËN -----	4
Inleiding -----	4
Stap 1: Updaten waardenetwerk-----	4
Stap 2: Aanvullen van de spelers per schakel van het waardenetwerk -----	6
Stap 3: Verzamelen van de financiële data -----	7
Stap 4: Corrigeren en extrapoleren in functie van assumpties -----	8
Stap 5: Aggregeren en rapporteren -----	12
Voorgestelde coördinatie -----	12
AANBEVELINGEN NACE-BEL NOMENCLATUUR -----	14
Inleiding -----	14
Samenstelling van de NACE-BEL nomenclatuur -----	15
Toewijzing van NACE-BEL codes -----	20
SAMENVATTING VAN DE AANBEVELINGEN -----	22
Aanbevelingen voor de sectoren van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen -----	22
Aanbevelingen voor het beleid -----	22
BIJLAGE -----	24
Overzicht van de NACE-BEL nomenclaturen per sector-----	24

INLEIDING

In een voorstudie van het Kenniscentrum (Guiette, Schramme & Vandenbempt, 2010) werden de fundamenteën gelegd voor de afbakening van een blauwdruk voor de impactanalyse van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen. De Creatieve Industrieën in Vlaanderen werden gedefinieerd als *“het geheel van sectoren en activiteiten die beroep doen op de input van menselijke creativiteit voor de creatie van economische, maatschappelijke en symbolische meerwaarde, opgedeeld volgens verschillende stadia van de waardeketen (creatie, productie, disseminatie en consumptie), en die bijdragen aan de uitbreiding van het ‘creatief voordeel’ in Vlaanderen.”* Concreet heeft dit betrekking op volgende sectoren: Architectuur, Audiovisuele sector, Beeldende kunsten, Cultureel erfgoed, Design, Gaming, Gedrukte Media, Mode, Muziek, Nieuwe Media, Podiumkunsten en Reclame & Communicatie.

Het monitoringinstrument is een vervolg op het onderzoek naar de mapping en bedrijfseconomische impact van de Creatieve Industrieën¹. Met het mappingsonderzoek werd tot een globaal en actueel beeld gekomen van de economische impact van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen. Deze analyse is gebaseerd op het meest recente cijfermateriaal (2008) én uitgevoerd voor alle twaalf sectoren van de Vlaamse Creatieve Industrieën.

Voor de analyse werd een methodologie opgesteld die toelaat om de bedrijfseconomische impact van de diverse deelsectoren op vergelijkbare en effectieve wijze in kaart te brengen. Om af te bakenen welke schakels in de analyse worden opgenomen, werd er telkens per sector een waardenetwerk opgesteld waarin de kerncreatieve en ondersteunende creatieve schakels binnen de sector geïdentificeerd werden.

Vervolgens werden per sector het aantal zelfstandigen, het aantal werkgevers, het aantal werknemers, de omzet en toegevoegde waarde berekend. Cijfers werden zowel *top-down* (gebaseerd op de NACE-BEL nomenclatuur) als *bottom-up* (gebaseerd op een combinatie van bronnenmateriaal uit de verschillende sectoren) verzameld.

Vertrekkende vanuit de top-down en bottom-up benaderingen werd één totaalcijfer per variabele berekend. Voor deze berekening werd door de onderzoekers voor elke schakel van de verschillende sectoren een keuze gemaakt tussen het top-down en bottom-up resultaat. Deze keuze was gebaseerd op de ervaringen van de onderzoekers met het verzamelde cijfermateriaal inzake volledigheid, accuraatheid en betrouwbaarheid.

De economische impactanalyse leverde volgende totaalcijfers op voor de Creatieve Industrieën in Vlaanderen:

Aantal zelfstandigen	Aantal werkgevers	Aantal werknemers (VTE)	Omzet (€ miljard)	Toegevoegde waarde (€ miljard)
51.900	8.170	69.900	23,9	7,0

Naast het aangetoonde belang van de Creatieve Industrieën voor Vlaanderen, is gebleken dat er een grote behoefte bestaat aan de opstelling van een betrouwbare en volledige gegevensbasis voor de Creatieve Industrieën. Het vorige rapport omtrent de bedrijfseconomische impact kan als een eerste poging beschouwd worden, rekening houdend met een aantal methodologische tekortkomingen.

¹ Guiette, A., Jacobs, S., Schramme, A., & Vandenbempt, K. (2011). Creatieve Industrieën in Vlaanderen: Mapping en bedrijfseconomische analyse. Antwerp Management School – Flanders DC Kenniscentrum.

Het voorliggend rapport komt tegemoet aan de noodzaak voor een meetinstrument voor de bedrijfseconomische impact van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen. Het verschaft de sectoren inzicht in de wijze van gegevensverzameling via een duidelijk stappenplan, inclusief een template voor de gegevensverzameling per sector. Daarnaast bevat dit rapport voor het beleid aanbevelingen voor de aanpassing van de NACE-nomenclatuur.

IMPACTMONITORING CREATIEVE INDUSTRIEËN

Inleiding

Het Flanders DC Kenniscentrum Creatieve Industrieën aan de Antwerp Management School heeft in 2011 een bedrijfseconomische impactanalyse van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen uitgevoerd. De uitvoering van een impactanalyse van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen heeft als doelstelling een indicatie te geven van de tewerkstelling, omzet en toegevoegde waarde gegenereerd door deze twaalf sectoren. Deze eerste resultaten vormen een basis voor een periodieke monitoring van de evolutie van deze bedrijfseconomische impact.

In dit hoofdstuk vertrekken we van de gehanteerde methodologie van de bedrijfseconomische impactanalyse en wordt deze uitgewerkt tot een handleiding die als basis kan dienen voor een update van de bedrijfseconomische impactanalyse.

De handleiding bestaat uit verschillende stappen die als afzonderlijke paragrafen besproken worden. De stappen hebben betrekking tot:

- Updaten van het waardenetwerk
- Aanvullen van de spelers per schakel van het waardenetwerk
- Verzamelen van geüpdate financiële data
- Verwerken van de financiële data en toepassen van correcties
- Rapporteren van de impactberekeningen op niveau van de Creatieve Industrieën

Er wordt afgesloten met een voorstel tot praktische organisatie voor de uitvoering van een update.

Stap 1: Updaten waardenetwerk

Een eerste stap in de uitvoering van een bedrijfseconomische impactanalyse bestaat erin om per sector het bestaande **waardenetwerk te updaten**. Sectoren zijn dynamisch en onderhevig aan verschillende vormen van verschuivingen, waardoor het noodzakelijk is om te starten met een analyse van het uitgetekende waardenetwerk. Mogelijkerwijze zijn actoren irrelevant geworden of zijn er nieuwe actoren bijgekomen.

Indien beslist wordt om actoren toe te voegen of weg te laten, dient dit in **onderling overleg** te gebeuren met het Kenniscentrum. De doelstelling van een monitoringinstrument bestaat er immers in om vergelijkbare analyses uit te voeren, zodat de resultaten in de tijd met elkaar vergeleken kunnen worden en er uitspraken gedaan kunnen worden over de evolutie in de tijd. Om deze redenen is het noodzakelijk om een zekere mate van consistentie te bewaren over de samenstelling van de waardenetwerken en de schakels die “meegeteld” worden in de impactanalyse.

Indien er wijzigingen worden doorgevoerd in het waardenetwerk, zal het Kenniscentrum erover moeten waken dat de **consistentie** in de impactanalyse bewaard blijft. Het is dan ook van belang om de verschillende schakels die in de analyse betrokken worden te expliciteren, en de verschuivingen en dynamiek die zich heeft voltrokken sinds de oorspronkelijke analyse gepubliceerd in 2011 duidelijk weer te geven. Zo kan eveneens de dynamiek binnen de verschillende sectoren geanalyseerd worden.

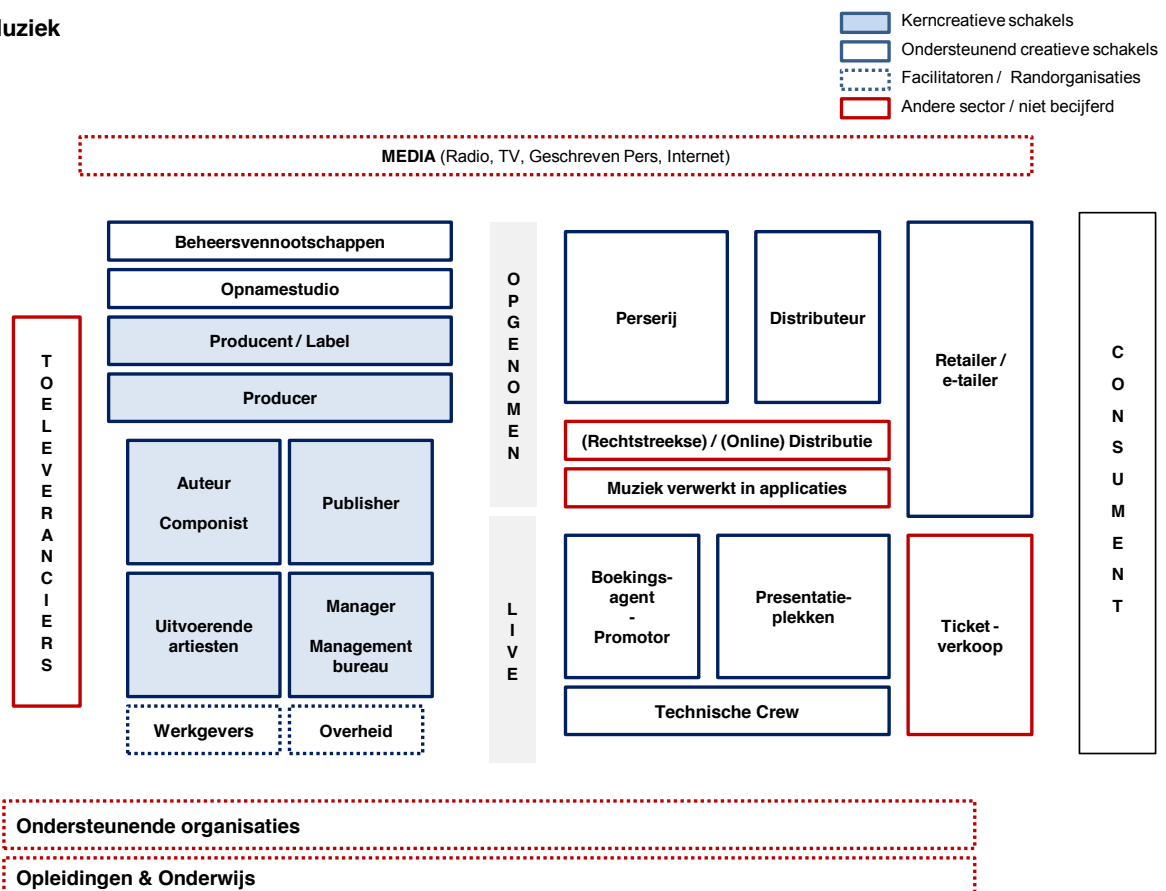
Ter herinnering, de **schakels** die worden opgenomen in een waardenetwerk kunnen onderverdeeld worden in vier verschillende categorieën, waarvan enkel de eerste 2 categorieën het voorwerp vormen van de impactanalyse:

- *Kerncreatieve schakel*: deze schakel bestaat uit actoren die rechtstreeks bijdragen tot de creatie van het product of de dienst die verbruikt wordt door de finale consument.
- *Ondersteunend creatieve schakel*: deze schakel omvat actoren die ofwel onrechtstreeks bijdragen tot de creatie van het product of de dienst die verbruikt wordt door de finale consument, en actoren die een ondersteunende rol spelen in het vermarktingsproces van creatie naar consumptie.
- *Facilitator/randorganisatie*: dit zijn de ondersteunende actoren en organisaties die niet rechtstreeks betrokken zijn bij het proces van waardecreatie (in enge zin), maar wel een relevante rol spelen, bijvoorbeeld inzake valorisatie, ondersteuning, professionalisering,...
- *Andere sector/niet becijferd*: deze actoren behoren sensu strictu tot een andere sector en oefenen een directe of indirecte invloed uit op het waardecreatieproces, en worden omwille van de volledigheid mee opgenomen in het waardenetwerk.

De **output** van deze eerste stap bestaat enerzijds in een geupdate waardenetwerk, en anderzijds in een inventarisatie van schakels of actoren die het voorwerp uitmaken van de uit te voeren impactanalyse. Er zal eveneens aandacht besteed worden aan de verschuivingen in het netwerk (b.v. nieuwe actoren enz.) zodat de dynamiek van de sector ook geanalyseerd kan worden.

Hieronder wordt een voorbeeld weergegeven van het waardenetwerk van de muzieksector:

Muziek

Stap 2: Aanvullen van de spelers per schakel van het waardenetwerk

Nadat voor elke sector het waardenetwerk is geactualiseerd en er een inventaris is opgesteld van de kerncreatieve en ondersteunend creatieve schakels, dient er voor elke schakel een lijst te worden opgesteld met de namen van de **concrete spelers**. Deze inventarisatie van alle actoren zal de basis vormen voor de verzameling van financiële data.

Het gaat hier om alle ondernemingen, organisaties en zelfstandigen die actief zijn binnen de betreffende schakel van het waardenetwerk.

Hoe wordt deze lijst van spelers per schakel van het waardenetwerk opgesteld?

Het vertrekpunt is de informatie die verzameld is tijdens de uitvoering van de eerste bedrijfs-economische impactstudie in 2011. Concreet bestaat deze input uit een lijst van bedrijfsnamen en namen van zelfstandige actoren, die het voorwerp hebben uitgemaakt van de impactstudie.

Vermits het landschap van de Creatieve Industrieën dynamisch is, zal deze lijst ten tijde van de update niet meer actueel zijn. Daarom is het noodzakelijk om deze inventarisatie te reviewen en aan te vullen. Vermits er geen gecentraliseerde databronnen bestaan voor deze doeleinden, bevelen we aan om gebruik te maken van volgende bronnen:

- Via de Belfirst databank, alle entiteiten (ondernemingen en zelfstandigen) downloaden die ressorteren onder de corresponderende NACE-BEL 2008 5-digit activiteiten nomenclatuur. Dit geeft een oplisting van alle economische entiteiten die de activiteit van de schakel uit het waardenetwerk als primaire activiteit hebben opgegeven.

Bijvoorbeeld: Voor de schakel “Uitgeverijen” in de boekensector, geeft de NACE-BEL code 58.110 “Uitgeverijen van boeken” een lijst van alle geregistreerde actoren in de Belfirst databank.

- De output van de Belfirst databank op NACE-BEL nomenclatuur zal enerzijds gezuiverd moeten worden door spelers die wel onder de gezochte NACE-BEL code ressorteren maar in realiteit een andere activiteit uitoefenen uit de lijst te verwijderen, en anderzijds om deze lijst aan te vullen met spelers die niet onder de juiste NACE-BEL nomenclatuur zijn opgenomen of die niet in de Belfirst databank zijn opgenomen.
- Het aanvullen van de Belfirst output verloopt door andere beschikbare bronnen te raadplegen die zeer sterk kunnen variëren van schakel tot schakel en van sector tot sector. De belangrijkste hiervan zijn, algemeen gesteld:
  - De Balanscentrale van de Nationale Bank van België
  - De Kruispuntbank van Ondernemingen
  - Databanken onderhouden door Steunpunten
  - Ledenlijsten van beroepsfederaties, belangenbehartigers en andere organisaties
  - Experteninterviews en andere informele informatie op websites e.d.
  - Gouden Gids
  - Vlaamse en Regionale Overheden

De **output** van deze stap bestaat in een lijst van alle geïdentificeerde spelers voor elke schakel van het waardenetwerk, waarbij volgende informatie als minimum wordt beschouwd:

Sector	Schakel	Bedrijfsnaam	Hoedanigheid	Locatie	NACE-BEL

Met *hoedanigheid* bedoelen we de organisatievorm: onderneming (alle rechtsvormen) of zelfstandige. Met *locatie* bedoelen we het Gewest van de hoofdzetel: Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Stap 3: Verzamelen van de financiële data

Op basis van de lijst van spelers per schakel uit stap 2 kunnen de financiële data voor elke schakel verzameld worden. Volgende gegevens zijn daarbij nodig:

- het aantal zelfstandigen
- het aantal werkgevers
- het aantal werknemers
- de omzet
- de toegevoegde waarde

Een **zelfstandige** wordt hierbij ruim gedefinieerd als een individu dat niet is tewerkgesteld bij een werkgever voor de uitvoering van zijn of haar professionele activiteit (met inbegrip van freelancers, zelfstandige ondernemers, enz). Een **werknemer** is een individu dat tewerkgesteld is bij een werkgever. Een **werkgever** is een entiteit die minstens 1 personeelslid tewerkstelt. **Omzet** wordt gedefinieerd conform de boekhoudkundige rapportering voor ondernemingen, en als totaal gefactureerde bedragen (exclusief BTW) voor zelfstandigen. **Toegevoegde waarde** wordt gedefinieerd als het verschil tussen de omzet en de kosten van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen.

Voor de verzameling van deze financiële gegevens wordt in hoofdzaak gebruik gemaakt van drie bronnen, in de volgorde zoals hieronder weergegeven.

Bel-First

Bel-First, een statistische databank van Bureau Van Dijk, geeft voor alle bedrijfseconomische entiteiten de gegevens van de jaarrekening en bijkomende informatie weer. In Bel-First worden deze bedrijfseconomische entiteiten opgezocht die voor hun primaire activiteit vallen onder de relevante 5-digit NACE-BEL codes, indien er een overeenstemmende NACE-BEL code beschikbaar is, of worden ze manueel opgezocht op bedrijfsnaam.

De focus ligt op alle entiteiten die gevestigd zijn in het Vlaams en Brussels Hoofdstedelijk gewest. Voor de ondernemingen gevestigd binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt enkel rekening gehouden met entiteiten die in het taalveld van Belfirst ofwel Nederlands, ofwel tweetalig ofwel niets opgeven. De entiteiten die als taal Frans opgeven, behoren niet tot de onderzoekspopulatie aangezien deze impactstudie de Creatieve Industrieën in Vlaanderen beschrijft, tenzij het gaat om grote spelers in het veld die (inter)nationaal actief zijn maar om welke reden dan ook het Frans als ondernemingstaal hebben opgegeven.

Bijvoorbeeld: Indien voor de Waalse openbare omroep RTBF, gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Frans als ondernemingstaal wordt opgegeven, wordt deze entiteit in de analyse niet meegerekend vermits het gaat om een onderneming die in Wallonië actief is. Indien – hypothetisch – Sony Music Belgium, eveneens gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, eveneens Frans rapporteert als ondernemingstaal, zal deze entiteit wel meegeteld worden, vermits het een nationale activiteit betreft en het onredelijk en onjuist zou zijn om Sony Music Belgium om deze reden uit de impactanalyse te filteren (in een volgende stap zal evenwel een geprojecteerde correctie uitgevoerd worden op de financiële data).

De resultaten uit Bel-First omvatten zowel bedrijven met verschillende rechtsvormen als zelfstandigen. Voor de bedrijven worden alle beschikbare gegevens gerapporteerd in functie van de rapporteringvereisten van de rechtsvorm; voor zelfstandigen worden enkel adresgegevens en activiteitennomenclatuur weergegeven, zonder financiële gegevens.

Nationale Bank van België

Bedrijven waarvan de financiële gegevens niet werden teruggevonden in de Bel-First databank, kunnen opgezocht worden in de online en gratis toegankelijke Balanscentrale van de Nationale Bank van België, door de entiteit op bedrijfsnaam op te zoeken. Deze Balanscentrale bevat alle in België neergelegde jaarrekeningen van rechtspersonen.

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

Een derde bron voor tewerkstellingsdata voor ondernemingen is de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Tewerkstellingsdata is beschikbaar in functie van de NACE-BEL nomenclatuur tot op 5 digits, en kan eveneens opgesplitst worden volgens de taal van de onderneming die dan gebruikt kan worden voor de organisaties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De **output** van deze stap resulteert in een databank waarin per schakel van de waardeketen, voor alle actoren de financiële informatie is opgevraagd. Voor zelfstandigen beschikken we echter enkel over de aantallen, niet over financiële gegevens, vermits deze niet gerapporteerd worden. Ideaal wordt er gewerkt met één referentiejaar, in de regel 2 jaar voor het jaar van uitvoering. Om praktische redenen is het aangeraden om bij het downloaden van financiële data steeds het referentiejaar als het meest recent beschikbare jaar te downloaden, vermits beide kunnen verschillen.

Stap 4: Corrigeren en extrapoleren in functie van assumpties

In Stap 3 werden de financiële data uit verschillende bronnen verzameld. Deze data vertegenwoordigen echter een aantal gebreken die in deze stap gecorrigeerd moeten worden. Een overzicht van deze tekortkomingen:

- *Financiële data zelfstandigen*: voor zelfstandigen zijn er geen openbaar toegankelijke financiële data beschikbaar. Omdat zelfstandigen een belangrijk aandeel vormen in de tewerkgestelde populatie binnen de Creatieve Industrieën, kan deze groep niet verwaarloosd worden in de impactanalyse. Daarom is het belangrijk om assumpties te maken over hun gemiddelde omzet en gemiddelde toegevoegde waarde.
- *Financiële data ondernemingen*: ook voor ondernemingen zijn er dikwijls financiële gegevens die ontbreken (doordat ze niet verplicht gerapporteerd moeten worden bij het volgen van jaarrekeningen van het verkort schema). Deze leemten moeten opgevuld worden door de bestaande beschikbare gegevens te extrapoleren naar de totale populatie aan de hand van assumpties over de gemiddelde omzet en gemiddelde toegevoegde waarde voor de ondernemingen waar geen gegevens beschikbaar zijn.
- *Nationale rapportering*: ondernemingen rapporteren hun financiële gegevens op nationaal niveau. Vermits er enkel naar Vlaanderen gekeken wordt, moeten de data van nationale ondernemingen geprorateerd worden in functie tot hun activiteiten in Vlaanderen.
- *Diversiteit aan activiteiten*: vele organisaties zijn actief in verschillende sectoren, die ook buiten de scope van dit onderzoek vallen. De financiële data van deze organisaties moet ook geprorateerd worden in functie van hun relevante activiteiten.

Voor elk van deze tekortkomingen schetsen we in het kort de te volgen werkwijze, om op een consistente en onderbouwde wijze te komen tot een correcte extrapolatie voor de hele Creatieve Industrieën.

Financiële data zelfstandigen

Voor *zelfstandigen* bevatten de basisgegevens uit de Bel-First databank enkel het aantal zelfstandigen en hun adresgegevens. Financiële data zijn niet beschikbaar, noch bij de Nationale Bank van België. Bovendien vertegenwoordigen zelfstandigen een zeer gediversifieerd geheel van activiteiten, beroepen en modaliteiten. Er dienen dus assumpties gemaakt te worden omtrent de gemiddelde omzet en de gemiddelde toegevoegde waarde van zelfstandigen.

Startbasis hiervoor zijn de assumpties die gemaakt werden in de uitgevoerde impactanalyse door het Kenniscentrum, en die hieronder toegelicht worden. Echter, deze assumpties werden opgesteld als “gemiddelde” voor de Creatieve Industrieën, en zijn niet verbijzonderd naar sector of naar schakel. Het is dan ook de bedoeling dat de verschillende sectoren deze **assumpties verder verfijnen** in functie van de onderzochte schakels en sectoren. Wijzigingen worden teruggekoppeld met het Kenniscentrum zodat de impact van deze bijstellingen op de vergelijkbaarheid van de data opgevolgd kan worden.

Basisassumpties:

- De *gemiddelde omzet* van ‘een zelfstandige’ werd afgeleid uit een doctoraatsonderzoek aan de Universiteit Utrecht inzake de professionalisering van zelfstandigen: ‘De succesfactoren van de carrière van de zelfstandige professional in de netwerkeconomie, of wat het betekent om zowel ondernemer als werknemer te zijn’² Dit onderzoek heeft onder meer voor verschillende beroepscategorieën van zelfstandigen de gemiddelde omzet onderzocht. Van de 15 categorieën hebben wij er 4 geselecteerd die voorkomen binnen de Creatieve Industrieën, en hebben daarvan het gemiddelde berekend:

Categorie	Gemiddelde omzet
Technical professional	€ 80.300
Media professional	€ 67.600
Journalist	€ 41.300
Artist	€ 37.900
Gemiddelde	€ 56.775

Bron: Van den Born (2009)

De waarde van € 56.775 wordt bijgevolg als waarde voor de gemiddelde omzet van een (voltijds equivalente) zelfstandige gebruikt, voor alle zelfstandigen in de 12 sectoren van de Creatieve Industrieën.

- Aan de *creatieve crew* (i.e. de creatiefase in ieder waardenetwerk) besteden we bijzondere aandacht. De bedrijfseconomische impactanalyse gebruikt vaak het aantal zelfstandigen in plaats van het aantal ‘voltijds equivalente zelfstandigen’. Teneinde de omzet en toegevoegde waarde van deze heterogene groep zelfstandigen niet te overschatten, herleiden we het aantal “zelfstandigen” naar het aantal “VTE zelfstandigen” aan de hand van een sleutel van 57,5%, waarbij 1 zelfstandige wordt omgerekend naar 0,575 voltijds equivalente zelfstandigen. Dit percentage werd berekend op basis van een onderzoek uitgevoerd door het Kunstenloket³ dat de tijdsbesteding van een kunstenaar weergeeft. Aan de hand van deze tijdsbestedingverdeling schatten we de conversie in van zelfstandige naar voltijds equivalente zelfstandige:

² VAN DEN BORN, J.A. (2009). The drivers of career success of the job-hopping professional in the new networked economy or the challenges of being an entrepreneur and an employee. Proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor aan de Universiteit Utrecht. ISBN: 978-90-9023961-3.

³ KUNSTENLOKET (2008). Mogelijkheden van microkredieten aan kunstenaars. Onderzoek in opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media – Afdeling Beleid, Brussel.

Tijdsbesteding	%	Aantal VTE
Voltijds	42%	1 VTE
Deeltijds	31%	0,5 VTE
Zeer onregelmatig	27%	0 VTE
Totaal	100%	0,575 VTE

Bron: Kunstenloket (2008), Antwerp Management School

De gemiddelde *toegevoegde waarde* van een zelfstandige werd afgeleid uit de officiële statistieken van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ). Het gemiddeld inkomen van een zelfstandige in hoofdbezigheid wordt hierbij gebruikt als benadering voor de toegevoegde waarde. Dit bedraagt, voor het Belgisch Rijk, op 1 december 2008, € 23.329. Dit bedrag wordt in de bedrijfseconomische impactanalyse gebruikt als benadering van de toegevoegde waarde van een zelfstandige.

Ontbrekende financiële data ondernemingen

Vertrekkende van de basiscijfers uit Bel-First worden vervolgens een aantal correcties doorgevoerd met als doel de beschikbare cijfers te extrapoleren naar de totale populatie. Hierbij worden noodgedwongen assumpties gemaakt in functie van een 'educated guess' over de totale grootte van de onderzochte variabelen. De gemaakte assumpties en doorgevoerde correcties op de basiscijfers worden hier kort toegelicht.

Vervangen tewerkstellingscijfers door RSZ data voor NACE-BEL categorieën

Voor het aantal werkgevers en werknemers baseren wij ons op de officiële rapportering van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, vermits deze cijfers een vollediger beeld geven inzake tewerkstelling. In de impactanalyse worden voor de rapportering van het aantal werkgevers en werknemers de cijfers afkomstig uit Bel-First overschreven door het aantal afkomstig van de RSZ, het verschil (i.e. het aantal entiteiten dat geen tewerkstelling aan de RSZ rapporteert) wordt beschouwd als zelfstandige onderneming en bij het aantal zelfstandigen geteld.

Ondernemingen die geen tewerkstelling rapporteren labelen als zelfstandigen

In de basiscijfers van Bel-First zijn er ook entiteiten die geen personeel rapporteren (in de databank weergegeven ofwel door '0', ofwel door een blanco veld). Deze entiteiten worden niet als werkgever beschouwd, maar als zelfstandige onderneming en bij het aantal zelfstandigen geteld. Deze en vorige correctie hebben tot gevolg dat de werkgevers en werknemers die in de top-down benadering gerapporteerd worden de officiële cijfers van de RSZ vertegenwoordigen.

Extrapoleren ontbrekende omzetgegevens

Inzake omzet van bedrijven wordt volgende werkwijze toegepast om de omzet van de volledige populatie bedrijven in te schatten:

- Eerst wordt het aantal werknemers berekend van de bedrijven die hun omzet wel rapporteren. Er dient bijgevolg een correctie doorgevoerd te worden voor het resterend aantal werknemers (i.e. het aantal werknemers van bedrijven die hun omzet niet rapporteren).
- De bedrijven die hun omzet wel rapporteren zijn in regel grotere bedrijven of vennootschappen die aan een publieke rapporteringsplicht voldoen. De bedrijven die hun omzet niet rapporteren zijn kleinere structuren zonder publieke rapporteringsplicht. Vermits deze 2 soorten bedrijven zodanig structureel verschillend zijn, en vermits er in vele gevallen slechts een zeer klein aantal bedrijven zijn die hun omzet rapporteren, is het geen betrouwbare keuze om extrapolaties door te voeren aan de hand van de gemiddelde omzet per werknemer gebaseerd op de bedrijven die hun omzet rapporteren.

- Als alternatief hebben we een mediane omzet per werknemer berekend aan de hand van een aantal criteria om een populatie samen te stellen in Bel-First die bestaat uit kleine ondernemingen binnen de onderzochte regio en sectoren. Er werd geopteerd voor de mediaan omdat een klein aantal outliers de gemiddelde waarde dermate vertekenden. De mediaanwaarde kwam uit op € 214.750 per werknemer. Bijgevolg worden voor de werknemers van bedrijven die geen omzet rapporteren een omzet per werknemer van € 214.750 gebruikt ter extrapolatie. Deze correctie wordt voor de 12 sectoren gebruikt.

Extrapoleren ontbrekende toegevoegde waarden

Inzake toegevoegde waarde van bedrijven wordt een gelijkaardige redenering toegepast. Van dezelfde 591 bedrijven werd de mediane toegevoegde waarde berekend. Deze waarde bedraagt € 57.000 per werknemer. Deze correctie wordt slechts in uitzonderlijke gevallen gebruikt, vermits de toegevoegde waarde van bedrijven de meest frequent gerapporteerde variabele is in Bel-First. Indien het aantal werknemers van bedrijven die hun toegevoegde waarde rapporteert kleiner is dan het totaal aantal werknemers, wordt deze correctie toegepast. Hier geldt evenzeer de assumptie dat de mediaanwaarde van de toegevoegde waarde doorgetrokken kan worden naar alle bedrijven binnen de Creatieve Industrieën.

Nationale rapportering reduceren naar Vlaanderen

In vorige paragraaf werd kort aangehaald dat enkel entiteiten worden meegenomen die zijn toegekend aan Vlaanderen, dat wil zeggen gevestigd zijn in Vlaanderen of in de gebruikte databanken 'Nederlands' opgeven als ondernemingstaal. Daarnaast zijn er evenwel bedrijven die nationaal actief zijn. Voor grotere spelers zou het een vertekening zijn om hun volledige tewerkstelling, omzet en toegevoegde waarde te betrekken in de impactanalyse. Vandaar dat hun bijdrage geprorateerd moet worden in functie van hun economische activiteiten in Vlaanderen. Vermits het niet steeds mogelijk is om per individueel geval in te schatten welk aandeel van personeel, omzet en toegevoegde waarde Vlaams is, wordt gebruikt gemaakt van de 60% regel, met andere woorden, 60% van hun financiële gegevens worden aan Vlaanderen toegerekend.

De **output** van deze stap bestaat enerzijds in een vervolledigde databank per schakel van de waardeketen waar alle financiële data zijn aangevuld en gecorrigeerd, en anderzijds in een berekening van de totale bijdrage van elke schakel inzake het aantal zelfstandigen, werknemers, werkgevers, de omzet en toegevoegde waarde voor het referentiejaar, rekening houdend met de gemaakte assumpties.

Diversiteit aan activiteiten

Zoals reeds eerder aangehaald zijn organisaties actief in een vaak gediversifieerde portfolio aan activiteiten. De activiteiten kunnen al dan niet behoren tot de sfeer van de Creatieve Industrieën. In de impactanalyse is het van belang om enkel deze activiteiten in rekening te brengen die rechtstreeks te maken hebben met de onderzochte sectoren. Business Units of activiteiten die niet tot de Creatieve Industrieën behoren moeten geweerd worden uit de analyse. Dit is niet steeds een eenvoudige zaak omdat (1) het niet steeds duidelijk is een totaalbeeld te hebben over de activiteiten die een organisatie uitoefent, en (2) het aan de hand van publiek beschikbare informatie niet evident is financiële data voor de relevante activiteiten te bekomen. Hiervoor dienen dus assumpties gemaakt te worden.

Dit type correctie kan om pragmatische redenen evenmin voor alle spelers toegepast worden. Het is dan ook de bedoeling om dit vooral voor spelers toe te passen die significante andere activiteiten uitoefenen en die qua tewerkstelling, omzet of toegevoegde waarde een belangrijke speler zijn.

Stap 5: Aggregeren en rapporteren

In een laatste stap worden de uitgevoerde analyses geconsolideerd. De consolidatie verloopt enerzijds op het niveau van de sector, waarbij alle gegevens van de verschillende schakels geaggregeerd worden, en anderzijds op het niveau van de Creatieve Industrieën. De wijze waarop deze aggregatie en rapportering idealiter verloopt, wordt in de volgende paragraaf verder toegelicht.

Voorgestelde coördinatie

In vorige paragrafen werd een stappenplan toegelicht om de bedrijfseconomische impact van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen op een efficiënte en onderbouwde wijze uit te voeren. In deze paragraaf staan we stil bij de voorgestelde praktische uitvoering: de taakverdeling en de algemene coördinatie van dergelijke oefening.

Betrokken actoren

Kenniscentrum: in de eerste plaats zal het Flanders DC Kenniscentrum Creatieve Industrieën aan de Antwerp Management School een coördinerende en begeleidende taak vervullen. Naast het opstellen van deze handleiding en het organiseren van een workshop om de methodologie toe te lichten, zal het Kenniscentrum ervoor zorgen dat al de informatie door de verschillende actoren verzameld en verwerkt wordt volgens deze methodologie. Het Kenniscentrum fungeert eveneens als klankbord om wijzigingen aan te brengen aan de waardenetwerken en aan de gemaakte assumpties en doorgevoerde correcties tijdens het uitvoeren van de impactanalyse.

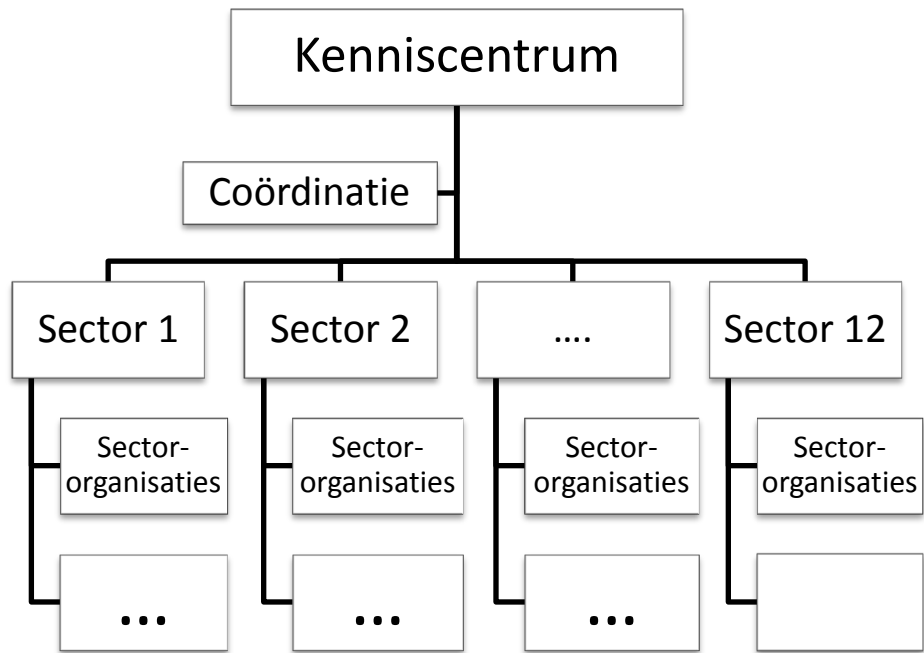
Sectorverantwoordelijke: In onderling overleg met Flanders DC en met het Overleg Creatieve Industrieën, zal er voor ieder van de 12 sectoren die deel uitmaken van de Creatieve Industrieën een verantwoordelijke worden gekozen. Deze persoon zal finaal verantwoordelijk zijn voor het opleveren van de impactanalyse van de sector waar hij/zij bevoegd voor is, en zal nauw samenwerken met het Kenniscentrum enerzijds, en met de verschillende sectororganisaties anderzijds die zullen instaan voor de verzameling van de data aan de bron.

Het is belangrijk te noteren dat deze sectorverantwoordelijke instaat voor de hele sector zoals beschreven in het waardenetwerk, en niet alleen voor een deel van de sector waar zijn/haar organisatie voor verantwoordelijk is.

Sectororganisaties: Gezien de diversiteit van elke sector in de Creatieve Industrieën, en het groot aantal verschillende schakels waar elke sector uit is samengesteld, zullen verschillende sectororganisaties instaan voor het dataverzamelingsproces. Dit zijn, onder meer, steunpunten, belangenbehartigers, beroepsfederaties, e.d. Vermits zij het dichtste bij het veld staan, en over de meeste concrete en praktische kennis beschikken over de schakel(s), zijn zij het best geplaatst om op een efficiënte wijze data te verzamelen over de spelers in hun domein.

Coördinatie: Naast de reeds vernoemde actoren zijn er nog organisaties die een coördinerende rol kunnen spelen in het proces. Zo denken we bijvoorbeeld aan Flanders DC, het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, niet sector specifieke organisaties actief in de Creatieve Industrieën zoals bijvoorbeeld het Kunstenloket, e.d.

De voorgestelde werkwijze kan schematisch weergegeven worden in volgende figuur:

AANBEVELINGEN NACE-BEL NOMENCLATUUR

Inleiding

Dit hoofdstuk heeft als doel aan te geven hoe de huidige NACE-BEL 2008 nomenclatuur aangepast kan worden om de activiteiten van de Creatieve Industrieën volledig te omvatten. Zoals uit de bedrijfseconomische impactanalyse is gebleken, zijn heel wat activiteiten niet of slecht gedefinieerd in de huidige nomenclatuur. Hierdoor is het bijzonder moeilijk om een volledig beeld te krijgen van alle activiteiten en alle actoren die actief zijn in de Creatieve Industrieën.

De problemen in verband met de NACE-BEL 2008 nomenclatuur situeren zich op 2 verschillende niveaus: enerzijds zijn er de problemen inzake samenstelling van de NACE-BEL nomenclatuur waarbij de huidige nomenclatuur het niet toelaat om de volledige activiteiten van de Creatieve Industrieën accuraat te captureren; anderzijds situeert het probleem zich op het niveau van de toekenning van NACE-BEL codes aan ondernemingen en zelfstandigen.

We duiden er onmiddellijk op dat wijziging van de NACE-BEL activiteitennomenclatuur een proces is dat niet door het Flanders DC – Antwerp Management School kenniscentrum geïnitieerd kan worden. De NACE-BEL nomenclatuur is immers afhankelijk van de Europese NACE nomenclatuur die door Eurostat beheerd wordt en in België door een Werkgroep van de Hoge Raad voor de Statistiek wordt vertaald. Desalniettemin, formuleren we aanbevelingen naar de creatie en aanpassing van de huidige nomenclatuur om een beter instrument te creëren voor de bedrijfseconomische waardemeting van de Creatieve Industrieën, niet alleen in Vlaanderen maar ook in Europa.

Wat de **samenstelling** van de NACE-BEL 2008 nomenclatuur betreft, zijn er 2 concrete tekortkomingen:

- *Ontbreken van een NACE-BEL code*: voor sommige activiteiten en actoren uit de Creatieve Industrieën bestaat er in de nomenclatuur geen NACE-BEL code. Deze actoren zijn dan in de huidige nomenclatuur opgenomen in een andere code of een restcategorie zonder verdere relevantie.
- *Onaangepaste NACE-BEL code*: veel NACE-BEL codes omvatten verschillende activiteiten en verenigen zo verschillende sectoren en verschillende functies. Hierdoor kan 1 welbepaalde activiteit uit een sector niet afgezonderd worden.

Wat de **toekenning** van de NACE-BEL codes aan ondernemingen en zelfstandigen betreft, erkennen we hier een probleem dat echter veel groter is. Tijdens de uitvoering van de bedrijfseconomische impactanalyse zijn er veel onregelmatigheden vastgesteld in de overeenstemming tussen de opgegeven activiteitscode enerzijds en de werkelijke activiteit van de organisatie anderzijds. Voor de gebruikte codes is een grote mate van variabiliteit vastgesteld, waardoor volgende tekortkomingen ontstaan:

- Organisaties en zelfstandigen die onder een bepaalde NACE-BEL nomenclatuur worden opgesomd voeren in werkelijkheid een andere – al dan niet aanverwante - activiteit uit en dienen niet tot de desbetreffende activiteit toegerekend te worden.
- Organisaties en zelfstandigen die anderzijds wel de activiteit uitvoeren waarnaar gezocht wordt aan de hand van de NACE-BEL activiteitennomenclatuur zijn opgenomen onder een andere code, en zijn bijgevolg niet opgenomen in de nomenclatuur waar ze thuishoren.

In eerste instantie staan we stil bij de samenstelling van de NACE-BEL 2008 nomenclatuur voor de Creatieve Industrieën, en worden aanbevelingen geformuleerd om deze nomenclatuur te

optimaliseren. Vervolgens worden de uitdagingen aangekaart bij het toewijzen van NACE-BEL codes aan organisaties en zelfstandigen.

Samenstelling van de NACE-BEL nomenclatuur

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de NACE-BEL codes die enerzijds ontbreken en anderzijds gewijzigd zouden moeten worden om naar te toekomst toe een optimale dekking te voorzien van de activiteiten binnen de 12 sectoren van de Creatieve Industrieën. We starten hierbij met een overzicht per sector van de NACE-BEL codes die ontbreken en bijgevolg aangemaakt moeten worden, gevolgd door een overzicht van de reeds bestaande NACE-BEL codes die verder opgesplitst moeten worden.

Nieuwe codes

Per sector van de Creatieve Industrieën geven we een overzicht van de NACE-BEL codes die momenteel ontbreken om de schakel van de waardeketen duidelijk in kaart te kunnen brengen. Het betreft hier enkel en alleen het bestaan van de nomenclatuur, niet de consistente toepassing ervan.

Architectuur

- *Architectuurcultuur*: deze overkoepelende code omhelst de organisaties binnen de architectuurcultuur. Voorlopig zijn dit enkel projecten die overheidssubsidies ontvangen.

Audiovisuele sector

- *Creatie in de audiovisuele sector*: een overkoepelende code voor regisseurs, scenaristen, acteurs, presentatoren, scripts en andere organisaties en zelfstandigen die in een creatieve functie werken in de audiovisuele sector onder de noemer “Creatieve crew” van de waardeketen.
- *Facilitaire diensten voor audiovisuele producties*: een overkoepelende code voor alle facilitaire, technische en ondersteunende organisaties en zelfstandigen in de audiovisuele sector. In de huidige nomenclatuur is een aantal van deze actoren vervat in NACE-BEL code 90.023 (Gespecialiseerde beeld-, verlichtings- en geluidstechnieken), maar deze code omvat enerzijds ook andere sectoren buiten de audiovisuele sector, en omvat evenmin alle functies die betrokken zijn bij technische en facilitaire diensten van audiovisuele producties.
- *Dienstenverdelers van audiovisuele producties*: het betreft hier actoren die betrokken zijn bij de distributie van televisie- en radioprogramma’s, ondermeer door het beheer van netwerken. Veranderingen in het medialandschap hebben ervoor gezorgd dat er nieuwe actoren de markt betreden dankzij de opkomst van digitale televisie. Het gaat hier zowel om de Telecom dienstenverdelers als andere organisaties die programma’s via hun netwerk uitzenden, zonder de functie van omroep op zich te nemen.

Beeldende kunsten

- *Kunstmiddelaars*: het betreft hier een overkoepelende code voor curatoren (exclusief curatoren verbonden aan musea), kunstagentschappen, kunstconsulenten en managementbureaus met betrekking op de beeldende kunstensector. In de huidige nomenclatuur zit een deel van deze actoren vermoedelijk vervat in de NACE-BEL code 90.021, 90.029, 90.032 en 74.901. Deze codes hebben eveneens betrekking op andere schakels binnen de beeldende kunstensector of de podiumkunsten.

- *Kunstuitleenbedrijven*: ondernemingen waar particulieren of bedrijven terecht kunnen voor het uitlenen van kunstwerken. Ze zijn dus essentieel in het waardenetwerk en vervullen een aparte rol. Een eigen code is noodzakelijk.
- *Promotiegalerieën*: dit is een aparte vorm van een galerij waarvoor geen aparte code bestaat, of die niet onder een andere code valt. Een eigen code is nodig voor een goede verwerking van de gegevens.
- *Tooncircuit*: Het tooncircuit omvat meerdere subschakels, namelijk de tentoonstellingsruimtes, presentatieruimtes van privé-collecties, musea hedendaagse kunst, kunsthallen en centra voor beeldende kunst. In de huidige nomenclatuur is hier geen overkoepelende code voor terug te vinden.

Cultureel erfgoed

- Momenteel bestaat er geen enkele code voor de schakels, die ook nog verder verfijnd dienen te worden, van cultureel erfgoed.

Design

- *In-house design*: Bij design stelt het probleem zich dat designers die tewerkgesteld zijn in een organisatie met in hoofdzaak een andere activiteit, met andere woorden organisaties die een designteam of designers in dienst hebben en dus actief met design betrokken zijn, niet in de activiteiten nomenclatuur getraceerd kunnen worden

Gaming

- *Ontwikkelaars van games*: ondernemingen en zelfstandigen die enerzijds rechtstreeks betrokken zijn in het ontwikkelingsproces van games, en ondernemingen die anderzijds onrechtstreeks betrokken zijn bij de ontwikkeling van games door de aanlevering van technologie of andere diensten aan gameontwikkelaars.

Gedrukte media

- *Auteurs en Journalisten*: Zowel auteurs als (zelfstandige) journalisten zitten deels vervat in de code 90.031 (Scheppende kunsten, m.u.v. ondersteunende diensten) naast een heel aantal andere creatieve en artistieke beroepen.
- *Distributeurs van kranten en tijdschriften*: organisaties actief in de distributie van gedrukte media zijn niet als afzonderlijke activiteitencode opgenomen.

Muziek

- *Musici en artiesten*: auteurs, componisten en uitvoerende artiesten vallen onder de huidige nomenclatuur deels in code 90.011 (Beoefening van uitvoerende kunsten door zelfstandig werkende artiesten) samen met andere artiesten en kunstenaars, zonder een verder onderscheid te kunnen maken.
- *Beheersvennootschappen*: in de huidige nomenclatuur is geen enkele activiteitencode voorzien voor beheersvennootschappen.
- *Technische en ondersteunende functies bij muziekoptredens*: de technische crew en aanverwante activiteiten in het live-circuit zit momenteel deels vervat onder code 90.023 (Gespecialiseerde beeld-, verlichtings- en geluidstechnieken), 90.023 (Ontwerp en bouw van podia) zonder een onderscheid te kunnen maken voor muziekevenementen. Bovendien zijn niet alle technische en ondersteunende functies van muziekoptredens opgenomen in deze 2 codes.

Nieuwe media

- *Nieuwe media activiteiten*: organisaties en zelfstandigen die in het bijzonder actief zijn rond nieuwe media, zijn momenteel nergens terug te vinden in de NACE-BEL nomenclatuur.

Reclame & Communicatie

- *Productiehuizen*: voor de productiehuizen binnen de reclame & communicatie sector is er momenteel geen specifieke NACE-BEL code. Een nieuwe code is dus nodig.
- *Mediacentrales & regies*: ook voor deze schakel binnen het waardenetwerk van de reclame & communicatie is in de huidige nomenclatuur geen enkele activiteitencode voorzien.

Wijziging bestaande codes

Per sector van de Creatieve Industrieën geven we een overzicht van de NACE-BEL codes die wel bestaan maar onvoldoende zijn afgestemd op een sectoriële analyse van de Creatieve Industrieën. Het betreft hier enkel en alleen het bestaan van de nomenclatuur, niet de consistente toepassing ervan.

Audiovisuele sector

- Code 47.630 (Detailhandel in audio- en video-opnamen in gespecialiseerde winkels) omvat zowel video-opnamen en audio-opnamen. We stellen voor om deze code op te splitsen naar een afzonderlijke code voor audio-opnamen enerzijds (met een verdere onderverdeling naargelang de format: op dragers of digitaal, ongeacht het distributiekanaal) en video-opnamen anderzijds (met een verdere onderverdeling naargelang de format: op dragers of digitaal, ongeacht het distributiekanaal).

Beeldende kunsten

- Code 90.032 (Ondersteunende activiteiten voor scheppende kunsten) omvat deels de facilitaire bedrijven binnen de beeldende kunsten, maar omvat ook nog andere organisaties die niet exclusief tot het waardenetwerk van de beeldende kunsten gerekend kunnen worden. Een onderscheid is nodig.
- Code 74.201 (Activiteiten van fotografen, exclusief persfotografen) is te ruim voor de beeldende kunsten. Naast kunstfotografen omvat deze code ook fotowinkels, die niet tot de scope behoren van de impactanalyse. Deze code dient verfijnd te worden.
- Code 90.031 (Scheppende kunsten, muv ondersteunende diensten) bevat naast scheppend kunstenaars bijvoorbeeld ook journalisten. Deze code wordt bovendien door verschillende kunstdisciplines gebruikt. Een opsplitsing, specifiek voor beeldend kunstenaars, is vereist.
- Code 47.787 (Detailhandel in nieuwe kunstvoorwerpen in gespecialiseerde winkels) en code 47.791 (Detailhandel in antiquiteiten in winkels) staan samen voor het marktcircuit binnen de beeldende kunsten. Het marktcircuit staat voor verkoopgalerieën, veilinghuizen, kunsthandelaren en antiquariaten. Een uitzuivering van deze codes specifiek voor deze entiteiten is nodig.

Gaming

- Code 47.410 (Detailhandel in computers, randapparatuur en software in gespecialiseerde winkels) omvat de verkoop in detailhandel van computergames, maar wordt opgeslorpt in een grote categorie die ook hardware en andere software omvat. Bovendien dient er een onderscheid gemaakt te worden voor de verkoop in gespecialiseerde winkels en in

multimedia, online en andere winkels, vermits verre van alle games verkocht worden in gespecialiseerde winkels.

Gedrukte media

- Code 18.120 (Overige drukkerijen) omvat naast een heel aantal andere drukkerijen ook boekdrukkerijen. Er dient een onderverdeling gecreëerd te worden voor boekdrukkerijen, naar analogie met krantendrukkerijen.
- Code 18.140 (Binderijen en aanverwante diensten) omvat een hele reeks activiteiten, waaronder activiteiten van boekbinderijen. Er dient een onderverdeling gecreëerd te worden voor boekbinderijen.
- Code 47.610 (Detailhandel in boeken in gespecialiseerde winkels) is te beperkend vermits boeken ook in toenemende mate verkocht worden buiten gespecialiseerde winkels. In dit opzicht moet deze code onderverdeeld worden in gespecialiseerde winkels enerzijds, en in andere en online winkels anderzijds.
- Code 46.620 (Detailhandel in kranten en kantoorbehoeften in gespecialiseerde winkels) dient gesplitst te worden of rekening te houden met detailhandel van kranten via andere kanalen dan gespecialiseerde winkels.

Mode

- Code 46.498 (Groothandel in lederwaren en reisartikelen) en code 47.722 (Detailhandel in lederwaren en reisartikelen in gespecialiseerde winkels) omvatten niet uitsluitend modeartikelen. Een opsplitsing tussen enerzijds lederwaren behorende tot de mode en anderzijds de zaken die buiten de afbakening van de modeindustrie vallen, is nodig.
- Code 47.716 (Detailhandel algemeen assortiment in gespecialiseerde winkels) is een zeer ruime code die niet alleen entiteiten omvat die behoren tot de definitie van mode voor de impactanalyse. Er dient een onderverdeling gecreëerd te worden specifiek voor modeartikelen.

Muziek

- Code 74.901 (Activiteiten van managers van artiesten, sportlui en overige bekende personaliteiten) omvat naast een reeks andere activiteiten de managers en managementbureaus in de muzieksector, zonder dat ze van de rest te onderscheiden zijn. We stellen voor de code te splitsen of een code te creëren voor managers van muzikanten en managementbureaus in de muzieksector.
- Boekingskantoren zitten deels vervat onder code 90.021 (Promotie en organisatie van uitvoerende kunstevenementen) en code 79.909 (Overige reserveringsactiviteiten). We stellen voor om 1 code te creëren voor boekingskantoren en concertorganisatoren in de muzieksector enerzijds, en reserveringsactiviteiten en ticketverkoop anderzijds.
- Code 59.203 (Uitgeverijen van muziekopnamen) maakt geen onderscheid tussen de labels of platenfirma's en de publishers. We stellen voor om de code te splitsen voor labels enerzijds en publishers anderzijds.
- Code 47.630 (Detailhandel in audio- en video-opnamen in gespecialiseerde winkels) omvat zowel video-opnamen en audio-opnamen. We stellen voor om deze code op te splitsen naar een afzonderlijke code voor audio-opnamen enerzijds (met een verdere onderverdeling naargelang de format: op dragers of digitaal, ongeacht het distributiekanaal) en video-opnamen anderzijds (met een verdere onderverdeling naargelang de format: op dragers of digitaal, ongeacht het distributiekanaal).

Podiumkunsten

- Code 90.011 (Beoefening van uitvoerende kunsten door zelfstandig werkende artiesten), code 90.012 (Beoefening van uitvoerende kunsten door artistieke ensembles) en code 90.029 (Overige ondersteunende activiteiten voor de uitvoerende kunsten) vormen samen de *creatieve crew* binnen de podiumkunstensector. Deze codes worden eveneens gebruikt door andere sectoren, zoals bijvoorbeeld de muzieksector. Een uitsplitsing specifiek voor de podiumkunsten is nodig.
- Code 90.022 (Ontwerp en bouw van podia) en code 90.023 (Gespecialiseerde beeld-, verlichtings- en geluidstechnieken) worden gebruikt voor de *technische crew*. De bedrijven en zelfstandigen in deze codes behoren niet exclusief tot de podiumkunsten. Ook hier is een uitsplitsing noodzakelijk.
- De *managementbureaus en boekingskantoren* binnen de podiumkunstensector worden deels weergegeven in code 90.021 (Promotie en organisatie van uitvoerende kunstevenementen) en code 74.901 (Activiteiten van managers van artiesten, sportlui en overige bekende personen). De bedrijven en zelfstandigen in deze codes behoren niet exclusief tot de podiumkunsten. Ook hier is een uitsplitsing noodzakelijk.
- Code 90.041 (Exploitatie van schouwburgen, concertzalen ed) en code 90.042 (Exploitatie van culturele centra en multifunctionele zalen ten behoeve van culturele activiteiten) vormen samen de *toonplekken* binnen de podiumkunstensector. Deze codes worden eveneens gebruikt door andere sectoren, zoals bijvoorbeeld de muzieksector. Een uitsplitsing specifiek voor de podiumkunsten is nodig.

Toewijzing van NACE-BEL codes

Probleemstelling

NACE-BEL codes worden bij de oprichting van een organisatie met economische doeleinden toegekend om de hoofdactiviteit van de organisatie aan te geven. Naast de onaangepastheid van de structuur van de NACE-BEL nomenclatuur aan de activiteiten van de sectoren uit de Creatieve Industrieën, is eveneens vastgesteld dat de toegekende NACE-BEL codes niet overeenstemmen met de daadwerkelijk uitgevoerde activiteiten van een organisatie. Verschillende oorzaken kunnen hiervoor aangekaart worden:

- Organisaties duiden slechts 1 code aan die aansluit met hun hoofdactiviteit. In de realiteit, en zeker in de Creatieve Industrieën, zijn organisaties actief binnen verschillende activiteiten.
- NACE-BEL codes worden toegekend op het ogenblik van de oprichting van de onderneming. Elke organisatie ondergaat echter een levenscyclus waarbij nieuwe activiteiten worden opgericht, bestaande activiteiten afgebouwd, andere bedrijven worden overgenomen of entiteiten afgestoten worden. In de praktijk wordt de NACE-BEL nomenclatuur van een organisatie zelden aangepast in functie van deze strategische evoluties.
- Organisaties smelten samen of vertakken zich door overnames en fusies, zonder dat de NACE-BEL nomenclaturen worden geactualiseerd.

Al deze redenen zorgen er ondermeer voor dat de toegewezen NACE-BEL code voor een onderneming of zelfstandige, geen exclusiviteit noch exhaustiviteit kan bieden omtrent de accurate samenstelling van de activiteiten nomenclaturen.

Voor het uitvoeren van een bedrijfseconomische impactanalyse van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen biedt dit de volgende concrete problemen:

- Organisaties en zelfstandigen die onder een bepaalde NACE-BEL nomenclatuur worden opgesomd voeren in werkelijkheid een andere – al dan niet aanverwante - activiteit uit en dienen niet tot de desbetreffende activiteit toegerekend te worden.
- Organisaties en zelfstandigen die anderzijds wel de activiteit uitvoeren waarnaar gezocht wordt aan de hand van de NACE-BEL activiteiten nomenclatuur zijn opgenomen onder een andere code, en zijn bijgevolg niet opgenomen in de nomenclatuur waar ze thuishoren.
- Organisaties en zelfstandigen voeren verschillende activiteiten uit – al dan niet binnen eenzelfde waardeketen of sector – en staat slechts geregistreerd onder 1 activiteiten nomenclatuur.

Mogelijke oplossingen

Teneinde de bedrijfseconomische impactanalyse van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen periodiek te updaten, is het belangrijk om op een consistente wijze de beschikbare data te analyseren, en de analyse uit te voeren conform de officiële NACE-BEL nomenclatuur. De aangekaarte tekortkomingen van het systeem, zowel op vlak van structuur als toewijzing, zorgen ervoor dat een waarheidsgetrouwe analyse vertrekkend van de huidige situatie niet mogelijk is. Om hieraan te verhelpen, en een impactanalyse te kunnen uitvoeren die wel in grote mate gebaseerd is op de NACE-BEL activiteiten nomenclatuur zijn er verschillende denkpistes mogelijk, die we kort toelichten.

We duiden onmiddellijk op het feit dat de voorgestelde acties een coördinatie vragen van verschillende instanties en dat de wijziging van huidig gangbare procedures, die via de gepaste beslissingskanalen moet verlopen, ook de nodige tijd vraagt. Het Kenniscentrum geeft bijgevolg slechts aan welke maatregelen er nodig zijn om tot een efficiënte en effectieve nomenclatuur over te

gaan voor de Creatieve Industrieën; maar eveneens voor andere sectoren uit de economie die hoogstwaarschijnlijk met gelijkaardige problemen kampen.

Correctie van de reeds toegewezen activiteitennomenclatuur aan actoren. Om te kunnen vertrekken van een werkbare en betrouwbare databron, zouden de NACE-BEL nomenclaturen van alle actoren actief in de Creatieve Industrieën, eens geïdentificeerd, gecorrigeerd moeten worden; waarmee bedoeld wordt het in overeenstemming brengen van de toegewezen nomenclatuur met de hoofdactiviteit van de organisatie. Door de redenen die eerder zijn aangehaald, zijn er vele entiteiten (ondernemingen en zelfstandigen) waarvan hun toegewezen nomenclatuur ten tijde van oprichting niet meer overeenstemmen met hun huidige activiteiten.

Consistente controle op de toekenning van nieuwe activiteitennomenclaturen. Bij de toekenning van nieuwe activiteitennomenclaturen dient er voldoende controle te gebeuren op de juiste toekenning van de NACE-BEL code: de daadwerkelijk uitgevoerde (hoofd)activiteit van de onderneming of zelfstandige moet overeenstemmen met de toegekende nomenclatuur.

Implementatie van de wijzigingen van de bestaande structuur van de NACE-BEL nomenclatuur. Teneinde volledig efficiënt en effectief te functioneren, dient de huidige NACE-BEL nomenclatuur aangevuld te worden met de gesuggereerde nieuwe codes enerzijds, en de gesuggereerde splitsing van bestaande codes anderzijds. Zo kunnen de correcties van de reeds toegewezen codes evenals de toekenning van codes voor nieuwe entiteiten op een correcte wijze verlopen.

Parallele databank voor actoren uit de Creatieve Industrieën. Rekening houdend met de wetmatigheden rond de wijziging van de structuur van de NACE-BEL nomenclatuur en de toekenning van de activiteitscodes, en de verschillende betrokken actoren in het beslissingsproces, is het aangewezen om te starten met een parallelle en voorbereidende dataverzameling door de sectororganisaties.

Vertrekkend van de in 2010-2011 uitgevoerde bedrijfseconomische impactanalyse van het Kenniscentrum, is reeds een basis gelegd voor het opstellen van een lijst van actoren (ondernemingen en zelfstandigen) per schakel voor de 12 sectoren van de Creatieve Industrieën. Deze lijst kan door de verschillende sectororganisaties vervolledigd worden in functie van hun kennis van de actoren uit de respectievelijke sectoren. Voor elk van deze actoren kan op basis van hun daadwerkelijke (hoofd)activiteit een correcte NACE-BEL code toegewezen worden. Deze wijze van dataverzameling is in eerste instantie parallel, waarmee bedoeld wordt dat ze wordt gebruikt in plaats van de officiële toegekende NACE-BEL codes teneinde een correcte impactanalyse te kunnen uitvoeren. Tegelijkertijd is deze parallelle verwerking voorbereidend in de zin dat deze inspanningen leiden tot een correctie van de huidig toegekende NACE-BEL nomenclaturen voor de actoren van de Creatieve Industrieën.

SAMENVATTING VAN DE AANBEVELINGEN

In deze samenvatting worden beknopt de aanbevelingen aangehaald, nodig voor een efficiënte en effectieve regelmatige herhaling van de impactanalyse, en dit zowel voor de sectoren zelf als voor het beleid.

Aanbevelingen voor de sectoren van de Creatieve Industrieën in Vlaanderen

- Voor de regelmatige herhaling van de impactanalyse is een groot engagement vanuit de sectoren noodzakelijk. De sectoren dienen hun volle medewerking te verlenen.
- De sectoren dienen de verantwoordelijkheid op te nemen om op regelmatige basis de cijfergegevens betreffende de eigen sector te verzamelen, te updaten en de impactanalyse uit te voeren.
- Hiervoor is het aangewezen dat de sectoren een eigen databank opstellen, parallel aan andere financiële databanken, waarin de relevante (financiële) gegevens voor de eigen sector zijn opgenomen.
- Teneinde de eenvormigheid te bewaren over de sectoren heen, is het belangrijk dat de sectoren zich houden aan het stappenplan, zoals voorgesteld in dit document en dat er op regelmatige basis gecommuniceerd wordt met het Kenniscentrum.
- Het is eveneens aangewezen dat de sectoren zich niet blind staren op officiële databronnen, maar zelf een mapping maken van de hoedanigheden in de eigen sector. Hiermee bedoelen we dat de sectoren de verscheidenheid aan bedrijven, zelfstandigen, amateurs, projecten,... dienen na te gaan om op basis daarvan de financiële gegevens te verzamelen.
- Verder is het opportuun om binnen de sector de door het Kenniscentrum gemaakte assumpties en extrapolaties verder te verfijnen per schakel van het waardenetwerk (bijvoorbeeld de gemiddelde omzet van een zelfstandige).
- Tot slot bevelen we aan dat de sectoren meer gecentraliseerd werken, namelijk dat er een overkoepelende entiteit is voor alle actoren en organisaties binnen één sector, wat de samenwerking met onder andere het Kenniscentrum vergemakkelijkt.

Aanbevelingen voor het beleid

De aanbevelingen voor het beleid hebben grotendeels betrekking op de NACE-BEL nomenclatuur. Voor een effectieve impactanalyse is het immers noodzakelijk dat:

- De NACE-BEL nomenclatuur aangepast wordt zoals eerder in dit document voorgesteld. Het gaat dan over het aanmaken van nieuwe codes en het wijzigen van bestaande codes.
- De toewijzing tot een bepaalde NACE-BEL code beter gecontroleerd wordt opdat de codes overeenstemmen met de werkelijke activiteit van de organisatie.

Verder kunnen ook volgende aanbevelingen gemaakt worden:

- Voor de doeleinden van de impactanalyse zou het opportuun zijn ook toegang te krijgen tot niet-publieke data. We denken hierbij onder andere aan een geaggregeerde vorm van de belastinggegevens van zelfstandigen.
- Het is aangewezen dat er voor het cijfermateriaal een verschuiving is van een activiteitennomenclatuur naar een nomenclatuur op basis van functies van bedrijven en personen, en dit vervolgens te koppelen aan financiële data.
- Tot slot zou er vanuit het beleid meer gedacht kunnen worden in termen van 'sectororganisaties', namelijk de oprichting van een overkoepelende organisatie per sector die de aanspreekpunt is voor zowel de gesubsidieerde als niet-gesubsidieerde organisaties.

BIJLAGE

Overzicht van de NACE-BEL nomenclaturen per sector

Sector	Schakel	NACE-BEL OK	Geen NACE-BEL	Splitsen NACE-BEL	
Audiovisueel	Creatieve Crew		Nieuwe code		
	Televisie & Filmproductie	59111 59112 59113 59114 59120			
	Technische crew			90023	
	Omroepen	60100 60200			
	Dienstenverdelers		Nieuwe code		
	Videotheken	77220			
	Detailhandel			47630	
	Filmdistributie	59130			
	Filmvertoners	59140			
	Design	Designers	74101 74102 74103 74104 74105 74109 71112		
		Gaming	Game ontwikkelaars	Geen	Nieuwe code
			Aanverwante functies	Geen	Nieuwe code
Game uitgevers / distributie		58210			
Detailhandel van games				47410	
Gedrukte Media		Auteurs & Journalisten		Nieuwe code	
		Uitgeverijen & Importeurs	58110		
	Boekdrukkerijen			18120	
	Boekbinderijen			18140	
	Detailhandel Boeken			47610	
	Bibliotheken	91011			
	Persagentschappen	63910			
	Persfotografen	74202			
	Uitgeverijen kranten & tijdschriften	58130 58140			
	Drukkerijen	18120			
	Distributie		Nieuwe code		
	Groothandel	46491			
	Detailhandel			47620	
	Muziek	Creatieve crew		Nieuwe code	

	Beheersvennootschappen		Nieuwe code
	Managementbureau		74901
	Boekingskantoren		90021 79909
	Opnamestudio's	59202	
	Publishers		59203
	Labels		59203
	Perserijen	18200	
	Groothandel	46432	
	Detailhandel		47630
	Presentatieplekken	90041 90042 56302	
	Technische Crew		Nieuwe code
Nieuwe Media	Nieuwe media		Nieuwe code
Architectuur	Architecten en architectenbureaus	71111 71113	
	Technische crew	71121 71122	
	Architectuurcultuur		Nieuwe code
Beeldende kunsten	Beeldend kunstenaars		74201 90031
	Kunstbemiddelaars		Nieuwe code
	Facilitaire bedrijven		90032
	Promotiegaleriën		Nieuwe code
	Kunstuitleenbedrijven		Nieuwe code
	Tooncircuit		Nieuwe code
	Marktcircuit		47787 47791
Cultureel erfgoed	Alle schakels		Nieuwe code
Mode	Creatie en vervaardiging	74101 14110 14120 14130 14140 14191 14199 14200 14310 14390 15200	
	Distributie	46160 46421 46422 46423 46424 46425	46498
	Handel	47711 47712 47713 47714 47721	47716 47722
Podiumkunsten	Creatieve crew		90011 90012 90029

	Technische crew		90022 90023
	Managementbureaus en boekingskantoren		90021 74901
	Toonplekken		90041 90042
Reclame & Communicatie	Reclame-, communicatie- en PR-bureaus	70210 73110	
	Productiehuizen		Nieuwe code
	marktonderzoeksbureaus	72300	
	Mediacentrales en regies		Nieuwe code

ISBN NUMMER: 9789077615140

www.flandersdc.be

www.antwerpmanagementschool.be